

Leder - GI og Digital forvaltning

Henning Sten Hansen, ansvarshavende redaktør

Digital forvaltning er et af de mest omtalte emner i den offentlige sektor – ikke kun i Danmark, men i hele den vestlige verden. Det hævdes ofte, at digital forvaltning er en forudsætning for at kunne løse de fremtidige udfordringer for den offentlige sektor – ikke mindst i lyset af en forventning om færre erhvervsaktive i fremtiden. Samtidigt vil de offentlige udgifter stige – dels på grund af flere ældre, og dels på grund af befolkningens generelt stigende forventninger til den offentlige service. Opgaven for samfundet er således at yde en bedre service med færre menneskelige ressourcer – en måske uløselig opgave, men digital forvaltning kan vise sig at være løsningen.

På denne baggrund iværksatte den daværende regering et 3-årigt projekt »Digital forvaltning«. Projektet er siden hen forlænget, så det løber indtil udgangen af 2006. For at sikre projektets gennemslagskraft er bestyrelsen bemandet med departementschefer for en række ministerier samt direktørerne i Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen. Bestyrelsen har tilknyttet en såkaldt Digital Taskforce, der fungerer som sekretariat for projektet. Projektets overordnede vision er at ... *digitalisering skal bidrage til at skabe en effektiv og sammenhængende offentlig sektor med høj servicekvalitet, hvor borgere og virksomheder er i centrum.* Visionen er egentlig selvindlysende for en

enhver offentlig organisation, men i modsætning til tidligere initiativer er der nu udsigt til, at visionen vil lykkes. Dette skyldes ikke mindst udviklingen indenfor informations- og kommunikationsteknologi, som har muliggjort, at en meget stor del af befolkningen har adgang til Internettet, og netop borgernes og virksomheders adgang til Internettet er en grundlæggende forudsætning for projektet.

Geografisk information har sjældent spillet nogen særlig stor rolle når diverse politiske initiativer er blevet lanceret – generelt har den geografiske dimension været »glemt«. For projekt Digital Forvaltning forholder det sig andelede, idet der blandt flere andre servicefællesskaber er blevet etableret et Servicefællesskab for Geodata. Bestyrelsen udgøres af direktører for statslige styrelser, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen. Debatten vedrørende geografisk information har traditionelt været begrænset til en forholdsvis snæver kreds af specialister og entusiaster, og jeg tror, at Servicefællesskabet for Geodata er det første eksempel på, at debatten er løftet op blandt beslutningstagere for hvem geodata ikke er det vigtigste her i livet, men derimod blot et element, der forhåbentlig kan bidrage til virkeliggørelsen af ovenstående vision. På europæisk plan er geodata ligeledes kommet på beslutningstagernes dagsor-

den, idet der fra Kommissionens side arbejdes på en fælles infrastruktur for geografisk information i Europa (INSPIRE).

I forlængelse af ovenstående var det derfor naturligt, at nærværende nummer af Geoforum Perspektiv netop skulle handle om geografisk information i relation til digital forvaltning. Der har hos både stat amter og kommuner været gennemført mange pilotprojekter for at afdække dels mulighederne – og dels forhindringerne – for at anvende geografisk information i bestræbelserne på at servicere borgere og virksomheder så godt som muligt.

For at få læseren lidt ned på jorden igen og se de efterfølgende artikler med kritiske øjne, har vi valgt at indlede artikelserien med en artikel skrevet af forfatterne bag bogen »Digital forkalkning«. De beskriver mange af de vanskeligheder, der er forbundet med indførelsen af digital forvaltning – ikke mindst hvad angår forventninger til besparelser, hvor resultatet ofte har været øgede udgifter!

Efter denne kritiske introduktion til problemstillingen vender vi blikket mod Nordjylland, der af den tidligere regering blev udset til at agere »fyrtårn« for det digitale Danmark. Projektet Det Digitale Nordjylland, der gennemførtes i perioden 2001 – 2003, indeholdt en række delprojekter – heraf mange med relation til geografien. Det

Digitale Nordjylland er i dette blad repræsenteret ved to artikler. Først følger en artikel af Birgit Larsen og Bent Villadsen om brug af ejendomsdata fra den offentlige informationsserver, og dernæst en artikel af Bent Kjeldsen om anvendelse af GIS i en »digitaliseret« amts-gård. Begge artikler beskriver projekter i drift, og fælles for projekterne er, at initiativet er kommet fra Nordjyllands amt, men teknologien er spredt til (næsten) alle amter.

Strukturreformen har været debatteret intenst det sidste års tid, og debatten har naturligt fokuseret på kommunesammenlægninger, amternes nedlæggelse, opgavefordeling og økonomi. Enkelte debatdeltagere har nævnt de store udfordringer, der ligger forude, når det gælder integrationen af IT-systemer på tværs af kommunegrænser. Bornholms

regionskommune blev dannet 1. januar 2003 ved en sammenlægning af 5 tidligere kommuner på Bornholm, og Jan Titiaan van Gilse beskriver erfaringerne med at håndtere integrationen af GI-systemer fra 5 tidligere uafhængige kommuner. Disse erfaringer kan forhåbentlig lette arbejdet for de mange kommuner, der står overfor tilsvarende opgaver de kommende år.

Københavns kommune har besluttet, at en 3D bymodel skal være et vigtigt redskab for kommunens forvaltning af ikke mindst byggesager. Göran Jönsson og Niels Peter Jensen beskriver processen med at opbygge modellen.

Kim Dralle med flere fra Skov og Naturstyrelsen beskriver dernæst et informationsteknologisk planlægnings- og forvaltnings-system, som gør

det lettere for styrelsens enheder rundt om i landet langt bedre end tidligere at kunne planlægge driften af statens skov- og naturarealer.

Afslutningsvis beskriver Henning Sten Hansen, hvorledes geografisk information kan bruges til at inddrage borgerne i planlægningsprocessen på en mere kvalificeret måde end tidligere og dermed medvirke til en øget demokratisering af den offentlige forvaltning.

Det er redaktionens håb, at vi med dette nummer af Perspektiv kan bidrage til at kvalificere debatten om digital forvaltning – ikke mindst betydningen af den geografiske dimension. Næste nummer af Geoforum Perspektiv har uddannelse i geografisk information som fælles tema.